

Leto: II.

Maribor, četrtek 7. aprila 1921

Številka: 77.

Disciplina.

Maribor, 6. aprila.

Zopet stojimo v začetku volilne borbe. Volitve v občinski svet, so za slovenstvo v Mariboru največje važnosti. Prvikrat pod jugoslovansko upravo stopijo mariborski občani na volišče in sedaj se ima za vrsto let odločiti usoda in značaj mesta, katero nam je neprecenljive važnosti.

V dobi od prevrata sem je slovenstvo v Mariboru zelo napredovalo. — Vsled sprememb v uradih in šolstvu, vsled pritoka slovenskega življa v mesto, ki je radi svoje lege ob severni meji in radi prometnih zvez postalo mnogo važnejše, kakor je bilo v Avstriji, se je število slovenskega prebivalstva pomnožilo. Ker je odpadel pristisk prejšnje nemškonoacionalne uprave, se velik del prejšnjega mestnega prebivalstva danes odločno priznava k svoji narodnosti, kar so poprej že označene razmere onemogočale. Trgovina in obrt cvete in se razvija še vedno dalje. Podatki, ki nam jih je dalo ljudsko štetje, so povsem zadovoljivi.

Toda v praktičnem oziru bodo pokazale šele občinske volitve, ali bomo močni dovolj, da ohranimo, kar se je slovenskega ustvarilo, ali si moremo tudi sami dati občinsko upravo, ki bo nadaljevala delo v isti smeri, kakor pa je vršila do sedaj državna oblast.

Ni dvoma, da je to mogoče; ravno tako pa je tudi gotovo, da delo ne bo lahko in da bo treba mnogo truda, ako hočemo svoj cilj doseči. Imeti nam je treba pred očmi, da bo mariborsko slovenstvo obdržalo svoje stališče v mestu le, ako do zadnjega moža izpolni svojo volilno dolžnost. Volitev se bodo udeležile razne stranke s svojimi listami, brez boja ne pojde, a ta boj ne bo škodljiv. Ako se bo vodil pošteno in se bo razvil v veselo tekmo, kdo bo pridobil največ v dosegu skupnega cilja? Od strank, ki stoje na stališču narodnega in državnega edinstva to z gotovostjo pričakujemo in smo verjeli, da jim je v tem slučaju zagotovljena zmaga nad protidravnim in prevratnim elementom.

Jugoslovanska demokratska stranka nastopi pri volitvah s svojo listo. O strankinem programu danes ne bomo govorili. Njen splošni politični in gospodarski program je znan, o njenem aktualnem komunalnem programu se bo govorilo na shodih in v tisku. Kandidatna lista stranke obsega pripadnike vseh slojev in stanov, ki prihajajo v Mariboru v poštev. Danes, ob začetku volilnega boja bi le radi izpregovorili svojim somišljenikom nekaj besed v drugi smeri: Demokratska stranka ima v mestu veliko število somišljenikov in lahko v polni meri uveljavi svojo moč, ako se bo vsak njen član odzval klicu na volišče. Ne smemo več doživeti žalostnega dejstva izza volitev v konstituanto, pri katerih je nad tisoč meščanov izostalo od volitev.

Mogoča so v podrobnih političnih in gospodarskih vprašanjih različna mnenja. V res demokratski stranki, kakor je naša, je treba, da se vsa mnenja spoštujejo, poslušajo in v medsebojnem razgovoru razčistijo. V večini slučajev je sporazum prav lahko mogoč; v ostalih se razpravljanje nadaljuje do zadovoljivega konca.

Zaključna seja ustavnega odbora.

Ustavni načrt dovršen. Pred sklicanjem konstituante.

LDU Beograd, 5. aprila. Na našnjem 45. rednem sestanku ustavnega odbora se je nadaljevala razprava o členu 13, ki govori o veroizpovedanjih. Dr. Zerjav je nadaljeval svoj govor, v katerem je izjavil, da ne nasprotuje temu, da ne bi smeli duhovniki zunaj cerkve delati za svojo stranko, zahteva pa, da se agitacija absolutno odstrani od oltarja in iz spovednice. Dr. Kurbegović (musliman) izjavlja, da se strinja z novo redakcijo člena 13, radi tega, ker se dovoljuje duhovščini, da more zunaj bogoslužja delovati tudi v političnem življenju, kakor vsak drug državljani. Poslanec Jova Jovanović (zemljoradniški klub) izjavlja, da se strinja z novo redakcijo in da bo glasoval za njo. Posl. dr. Dulibič (Jugosl. klub) povdarja v svojem govoru, da se bo Jugoslavija sama izključila iz vrst evropskih držav, ako se bo sprejel odstavek, ki zaključuje člen 13. Govornik povdarja, da v ustavi ni nobene druge določbe v tem pogledu. Tako n. pr. ni nikjer rečeno, da uradniki ne smejo agitirati v smislu kake stranke; dalje pravi, da je določba sicer naperjena proti vsem veroizpovedim, toda vpoštevajoč povod njenega postanka sodi, da je naperjena samo proti katoliški duhovščini. (Glasovi: Proti njihovemu delu!) Govornik predlaga, naj se glasuje o vsakem stavku posebej, končno pa o stavku, ki se tiče kancelparagrafa. Posl. dr. Barič (Jugosl. klub) pravi, da sodi, da Srbijanci niso za kancelparagraf in da ta ni bil predložen na njihovo zahtevo. Zanj smatra odgovorno slovensko SKS in slovenske JDS. Pravi, da bo to rodilo le še večjo nezadovoljnost med Hrvati in Slovenci, ako se izvede in smatra, da bo zaradi tega nastala mržnja proti Srbijancem, ker se ne bo moglo pojmovati, da bi se sli-

čna določba mogla uveljaviti samo pri Hrvatih in Slovencih. Govornik zahteva da se ta stavek ukine iz ustave, ker je drugače kot katoličan ne more priznati. Posl. dr. Vošnjak zavrača trditve, da se Slovenci uvrstili odstavek o kancelparagrafu v ustavni načrt, vendar pa ne odklanja možnosti, da so dali pobudo. Končno pravi, da je določba v splošnem državnem interesu, kakor tudi v interesu verskega miru, da se sprejme to določilo, kakor je predlagano v načrtu. Posl. Vilder naglašja, da se z določili člena 13 popolnoma ukinjajo privilegiji in se izvede popolna enakopravnost. Ker so pa določila člena sprejeli poslanci raznih ver, ki so zastopane v skupščini, ne morejo biti naperjeni proti katoličanom ali katoliški cerkvi temveč le proti skupini ljudi, proti klerikalcem, ki hočejo izrabljati cerkev v svoje politične namene. Govornik je za svobodo političnih načel, ni pa za to, da bi se delala propaganda preko cerkve, ker bi to pomenjalo privilegije, ki se ne morejo dopustiti. Posl. Laza Marković je v svojem govoru obsodil, da se radi člena 13, proti z im-presijo. Posl. dr. Vošnjak je v svojem govoru poudarjal, da so vse vere enakopravne, da so vse priznane konfesije javnopravne korporacije, ki imajo pravico izvrševati gotovo oblast ter uživajo gotovo podporo od države, zato pa ima država pravico, da vrši nadzorstvo nad izvrševanjem oblasti organov vseh veroizpovedi. Nato je bil člen 13 sprejet z dodatkom, da se prestopki proti njegovim prepisom kaznujejo samo na tožbo privatnih oseb in da se tožbe vlagajo neposredno pristojnim sodiščem, ki imajo izvršiti preiskavo. S tem je bilo delo ustavnega odbora zaključeno. Nadalje bo o ustavi razpravljala konstituanta.

Razkralj Karl je zapustil Madžarsko.

TIP Budimpešta, 5. aprila. Danes dopoldan se je v smislu sporazuma z madžarsko vlado odpeljal razkralj Karl iz Subotiča. Pri odhodu se je zbrala na kolodvoru velika množica njegovih privrženec, posebno plemstva, ki mu je priredila bučne ovacije. Ob slovesu je sklical Karl svojim častilcem „Na svidenje!“

LDU Gradec, 6. aprila. Posebni vlak z ekscesarjem Karlom je bil včeraj v Fronteitu zadržan, ker vsled ponasjanja gotovega dela delavstva v Brucku

Macedonska javnost proti Bolgarom.

LDU Skoplje, 5. aprila. (Presbiero.) Dne 31. m. m. se je vršil v Gjevgeliju shod, ki se ga je vdeležilo nad 5000 oseb iz vse okolice. V številnih govorih je bilo obsojeno propagandno delovanje in laži macedonskega komiteja v Sofiji ter je bila sprejeta resolucija, v kateri se protestira proti bolgarskim mahinacijam. Skupščina je poslala pozdravne brzojavke regentu Aleksandru, ministrskemu predsedniku Pašiću in predsedniku ustavotvorne skupščine. List „Stara Srbija“ prinaša ob tej priliki članek, v katerem žigosa delo macedonskega komiteja in zlasti njegovo posredovanje pri ameriškem poslaniku za varstvo macedonskega življa, ki je danes svobodno, dočim so ga Bolgari ubijali in plenili.

Udanostna brzojavka mesta Kulna Pašiću.

LDU Beograd, 5. aprila. Ministrski predsednik Nikola Pašić je prejel od meščanov kninske občine nastopno brzojavko: Klanjajoč se Vaši državniški modrosti, ki je povzročila s svojim umnim političnim delovanjem sprico

Možna so tudi različna mnenja v osebnih vprašanjih. Toda tu je mogoč in potreben razgovor in sporazum. V odločilnih trenutkih pa, kakor so volitve, morajo stopiti nesoglasja v malenkostih v ozadje; zadnje je prostor v okviru stranke same, na zunaj pa mora vladati edinstvo in solidarnost, ako naj stranka sploh resno obstoji. Ravnotako morajo stopiti v ozadje osebno-sti. Dvomi in pomisleki v personalnem oziru ne smejo nikdar biti ovira strankini disciplini, ravnotako pa morajo molčati osebne ambicije, ako zahteva to interes stranke in njenih idej. Temeljna načela stranke so skupna vsem, o njih ni dvomov, nespornost in kompromisov. Ta načela uveljaviti v vsej naši javnosti, v državi, pokrajini, okrožju, občini, je naloga stranke.

Ne zapadimo torej v stari slovenski greh razcepljenosti. Imejmo pred očmi, da hočemo ohraniti naš Maribor kot jugoslovansko trdnjavo, kjer bo vladala ideja narodnega edinstva in edinstva jugoslovanske države, ne pa odkriti in prikriti sovražniki države. Ta cilj je vreden dela, truda in samozatajevanja.

V boj, v volilni boj vas kličemo, somišljeniki in vam polagamo na srce staro resnico, da more v boju zmagati samo disciplinirana četa.

Akad. društvo „Triglav“.

(K njegovi 45 letnici.)

Ko so leta 1875, slovenski akademiki v Gradcu, kjer ni bilo zanje nikakega akad. društva, kamor bi se naj bili zatekali, osnovali svoje lastno društvo, dali so mu ime našega sivega očaka Triglava in so s tem hoteli simbolično povedati, da naj je društvo pozidano na trden temelj, ter naj bodi zbirališče še poznim dijaškim rodovom, kakor se okoli gorskega velikana Triglava grupira kot okoli svojega nepremakljivega središča najzapranejši del Jugoslovancov — Slovenci.

In res, ime kakor ideje, ki so jih spojili s svojim novim akad. teh. društvom ustanovitelji, imele so v sebi veliko življensko silo.

Dočim namreč lahko kulturni zgodovinar našteje celo vrsto slovenskih in slovanskih akad. društev, ki so nastala, živela in životarila nekaj mesecev, nekaj let, ne pozna nobenega društva, ki bi se lahko primerjalo s „Triglavom“ glede njenega nepretrganega delovanja, njegove priljubljenosti pri svojem narodu ter vsled tega tudi dolgega obstoja.

Letos poteče že 45 let, odkar „Triglav“ pošilja svoje člane, vzgojene za vestne delavce, značajne može ter poštene Jugoslovane, iz visokošolskih tal nazaj v domovino odkoder jih je sprejel v vzgojo. Kajpada je tudi ta ali onih bivših Triglavancov zašel v svojih poznejših letih na pota, ki se ne strinjajo s tem, kar je videl in česar se je učil v „Triglavu“ — toda pretežna večina Triglavancov je hodila in še hodi po poteh, ki so v čast njim samim, domovini in društvu, ki jim je dalo akademsko vzgojo.

Ustanovljeno pred vsem radi tega, da bi družabno združevalo številne a razkropljene slovenske akademike v Gradcu ter jih organiziralo za odpor proti ponemčevalni sili šovinističnega Grada, je društvo začetkoma gojilo predvsem bujenje in vzdrževanje de-

stokrat pomanjkljive narodne zavesti in narodnega ponosa v svojih članih.

Gojila se je torej slovenska narodna in umetna pesem, prirejale so se veselice, izleti, plesi i. d. Z drugimi slovenskimi društvi, osobito s srbskimi in hrvatskimi je iskal »Triglav« vedno najozbiljstikov in zlasti je bilo to razmerje prisrčno, ko je s sodelovanjem »Triglava« v hrvatskim akad. društvu »Hrvatska« bil izginil preje močno razviti protisrbski duh in se je začela gojiti ideja Jugoslovanstva. Pri društvenih običajih zborih oglašal se je skoro redno ta ali oni član s predavanji, katerih predmet je bil vzeti iz zgodovine ali kake kulturne panoge Slovencev ali pa Slovanov. Vidi se torej jasna tendenca, da je društvo preko gojenja družabnosti, nacionalne zavesti začelo prehajati tudi k globljim zahtevam, ki jih je zahteval tok časa od vsakega akademika Slovenca — pripravljati namreč iz narodno zavednih članov tudi zmogljive tekmovalce z umstvenimi delavci drugih kulturnih narodov.

Tako se je v društvu začela gojiti telovadba in borenje, slednje posebno zato, da bi zapostavljanim in zaničevanim Slovincem in Slovanom v Gradcu priborilo primeren respekt — in to se je v gotovi meri tudi doseglo! — Iz »Triglava« je izšla inicijativa za ustanovitev »Sokola«, Ciril Metodovih podružnic itd.

V društvu samem so se ustanovili razni znanstveni (tehnični, medicinski itd.) klubi, ki so si vsi stavili za naloge, izpopolnjevanje kar najbolj strokovno znanje posameznikov. V to svrhu so se prirejali tudi znanstveni obiski in ekskurzije v razne tovarne in industrijske naprave in društvena knjižnica, ki je polagoma zadobila velike dimenzije, je imela vsikdar polno izposojevalcev in čitateljev.

Ako se omenjam, da se je skušala brezplodna strankarsko-politična debata v društvu omejevati na minimum, da se je tozadevno in gledé verskega prepričanja prepuščala svoboda vsakemu članu omejuje se le na prepoved, da naj se ne trpi očitnega reakcionarstva med člani — potem je razumljivo, da si je »Triglav« tekom svojega 45 letnega obstoja pridobil ne le med akad. mladežjo neomajno privlačno silo nego tudi izven akad. krogov tako priljubljenost kakor komaj kako drugo društvo. Vse njegove prireditve so bile vedno sijajne in elitne, povsod je vladalo veselo in slavnostno razpoloženje, kamor so prihitali Triglavani.

Tako je bilo, dokler je bil »Triglav« graško akad. teh. društvo, tako naj bo tudi v bodoče, ko bo prihajal k nam »Triglav« iz bratskega Zagreba, kamor se je preselil po razpadu Avstrije.

L. STANEK:

Doneski k spiritizmu.

(Konec.)

Propaganda za to — lahko je imenujemo — svetovno religijo, ki hoče izpodrinuti vse ostale, je sistematična in dobro organizirana. Ponemok v zvezi s komunističnimi stremiljenji, predstavlja nam v tej novi obliki resen socijalni problem, ki tangira lahko državo in cerkev. To v Ameriki. Pri nas se ta potreba še ni pokazala, a težko je že sedaj trditi, da se sploh ne bo pokazala. Končna beseda o tej stvari še ni izrečena in roko v roki z ostalimi človeškimi abnormnostmi se bo pojavil tudi spiritizem v novi luči.

Tudi Sir Lodge »apostol drugega sveta« je skušal v Ameriki popularizirati »duhove«. Amerika se mu je zdela zato gotovo še najbolj pripravna.

Človek ne umre — pravi Lodge. — Razpada samo fizična narava, duševna pa živi samostojno dalje. To je njegov duh. Napram temu je človek nesmrten.

Govoril je o sestavi molekul in atomov, razvijal je že znano teorijo, da niso atomi najmanjši delci materije, marveč da so to elektroni in zrna. Ta izvajanja je podal čisto logično in znanstveno. Kako pa je bila razočarana publika drugega dne, ko je Lodge govoril o nesmrtnosti duhov! Prizadeval si je dokazati, da se človek lahko

Ob 45 letnici, ki jo proslavi »Triglav« v soboto 9. t. m. v Celju, želimo torej društvu, da naj deluje še mnoga, mnoga leta držeč se istih tradicij in idej, ki so mu jih dali ustanovitelji ter jih nadaljevali in izpopolnjevali celi rodovi Triglavčanov. V bratskim Zagrebu bo imel neprimerno lažje stališče in lažje delo kot doslej v sovražnem Gradcu.

V svrhu medsebojnega spoznavanja in odstranjanja morda tu in tam obstoječih kulturnih in drugih diferenc med našimi jugoslovanskimi plemeni privabljam »Triglav«, kar največ slovenskih akademikov v veliki, srbohrvatskoslovenski Zagreb ter tako pomagaj po svoje do fakične jugoslovanske asimilacije in edinstva!

—n.

Notranja in zunanja politika.

* Kandidatna lista JDS za občinske volitve v Mariboru. 1. dr. Sernec Vladimir, odvetnik. 2. Weixl Vilko, trgovec. 3. Voglar Fr., profesor. 4. Vahtar Miha, knjigovez. 5. Tomažič Ivan, nadučitelj. 6. Kejžar Ivan, vpokoj. železničar. 7. Šostarič Ivan, trgovec in hišni posestnik. 8. Bureš Franjo, urarski mojster. 9. dr. Mulej Anton, sodni svetnik. 10. dr. Rosina Franjo, odvetnik in hišni posestnik. 11. dr. Pivko Ljudevit, profesor. 12. dr. Kac Viktor, zdravnik in hišni posestnik. 13. Stajnik Josip, kolarski mojster. 14. Novak Jakob, poštni uradnik. 15. Moškon Franc, zasebni uradnik. 16. Kravos Ivan, sedlarski mojster. 17. Berdajs Vilko, trgovec. 18. Humek Drago, ravnatelj meščanske šole. 19. Mravljak Ivan, profesor. 20. Troha Karol, zasebni uradnik in hišni posestnik. 21. Juvančič Ljudevit, bančni uradnik. 22. Koštomaj Anton, gostilničar in hišni posestnik. 23. Durjava Maks, trgovec. 24. dr. Marin Vilko, zdravnik. 25. Zavodnik Albert, kaznilniški uradnik. 26. Vodeb Rudolf, zasebni uradnik. 27. Monjac Rudolf, čevlarski mojster. 28. Stepic Anton, davkarski uradnik. 29. Krajnc Ljudevit, železniški uradnik. 30. dr. Cernič Mirko, primarij. 31. Podobnik Franc, nadučitelj v pok. 32. Voršič Franjo, posestnik. 33. Končarjevič Miloš, kaznilniški kurat. 34. Košan Janko, profesor. 35. Cajko Ernest, finančni uradnik. 36. Vodenik Davorin, nadučitelj. 37. Detela Stanko, tiskarniški ravnatelj. 38. Bosina Franc, finančni nadpreglednik. 39. dr. Reisman Avgust, odvetn. koncipijent. 40. Brolih Luka, prof. Namestniki: 1. Novak Julij, posojil-

deli, namreč: da deluje ena stran možganov dobro, normalno, medtem ko deluje druga hemisfera na halucinacijah. Da je to slučaj pri Lodgeja, radi verjamemo. Pri vsakem koraku pride v protislovje in nima trdnih tal pod nogami.

Da je struja med priprostim ljudstvom razširjena, razumemo, čudno se pa nam zdi, da se peča znanstveno izobražen človek s tem. Ako ni spekulant ali materialist, je abnormalen.

Vzemimo si n. pr. slučaj univ. prof. George Bratford. Bratford, vodja spiritistov v Ameriki, kjer se nahaja tudi spiritistična stolica na vseučilišču v Filadelfiji, se je usmrtil sam z namenom podati dokaz svoji teoriji, da se nahajajo duhovi umrlih v neposredni zvezi s svetom. Njegovi prijatelji in privrženci se danes zamačajo čakajo poročil njih profesorja, ki se je žrtvoval za svojo vedo.

O slavnem izumitelju Edisonu poročajo sledede: Edison se je v zadnjem času posvetil psihičnemu studiju in psihičnim raziskovanjem. On je mnenja, da sestoji človeško življenje iz velikega števila edinic v okviru fizičnih in kemičnih zakonov. Teh edinic sedaj žal še ne poznamo. One žive še po človeški smrti, prehajajo najbrž v tuja telesa, ali delujejo v spremenjeni obliki naprej. Vsa ta mnenja pa se grade na že znanem zakonu o neminljivosti materije.

Svetovna vojna, ko je umiralo na

niški tajnik. 2. Pišek Franjo, bančni uradnik. 3. Vidmar Ivan, lekarnar. 4. Kvas Ivan, klobučarski mojster. 5. Kraševac Josip, pisarn. ravnatelj. 6. Cizelj Miško, ravnatelj. 7. Smrekar Ivan, čevlarski mojster. 8. Ašič Ivan, notar. 9. Ogrizek Franjo, trgovec. 10. Levec Anton, dvorni svetnik. 11. Pirc Matija, ravnatelj moškega učiteljskega. 12. Posega Franc, sodni svetnik. 13. Babič Ferdo, ključ. mojster. 14. Cuš Franc, poštni uradnik. 15. Serec Franc, trgovec in hišni posestnik. 16. Bračko Janko, poštni uradnik. 17. Ilich Eman, slaščičar. 18. Volčič Josip, mizarski mojster. 19. Copič Filip, kaznilniški paznik. 20. Dr. Strmšek Pavel, profesor. 21. Bajt Ignac, učitelj. 22. Dergas Stefan, zasebni uradnik. 23. Polak Rudolf, zasebni uradnik. 24. Volavšek Josip, sodni poduradnik. 25. Gilčvert Drago, zasebni uradnik. 26. Stuhec Josip, zasebni uradnik. 27. Dr. Marinič Franc, zdravnik. 28. Malenšek Jože, učitelj. 29. Leskovec Ferdo, zasebni uradnik. 30. Spes Franc, stavbeni podjetnik in hišni posestnik. 31. Fabjan Anton, nadupravitelj. 32. Maroh Peter, zasebni uradnik. 33. Poseb Ivan, poštni poduradnik. 34. Nerat Miha, ravnatelj v p. 35. Kristofič Matevž, učitelj. 36. Zafošnik Blaž, zasebni uradnik. 37. Setina Ljudevit, krojaški mojster. 38. Achtig Rudolf, finančni uradnik. 39. Dimnik Slavoj, strokovni učitelj. 40. Doležal Alojz, zasebni uradnik.

* Kandidatna lista JDS za občinske volitve v Mariboru. Prvih 16 kandidatov: Dr. Vladimir Sernec, odvetnik; Vilko Weixl, trgovec; prof. Voglar; knjigovez Vahtar; naduč. Tomažič; Iv. Kejžar; trgovec Šostarič; urar Bureš; sodni svetnik dr. Mulej; dr. Rosina; prof. dr. Pivko; dr. Kac; kolarski mojster Stajnik; poštni ur. Jakob Novak, zasebni ur. Moškon ter jermenarski mojster Kravos.

* Občinske volitve in teologi. Kako krivično so sestavili klerikalci kot svoječasni mestni gospodarji volilne imenike, nam kaže dejstvo, da ima v Mariboru volilno pravico 30 teologov, ki niso v Mariboru pristojni in nimajo tukaj nobenega drugega posla, kakor da se pripravljajo v tujakšnjih šolah na svoj poklic na deželi. Ti ljudje so imeli poprej vedno volilno pravico v občini, v katero so pristojni, samo tokrat volijo v Mariboru, v katerem nimajo ničesar opraviti. Naši vseučiliščniki, ki študirajo na isti način v Ljubljani, niso dobili tam volilne pravice, zakaj jo imajo pa pri nas teologi?

* Trgovci in volitve. »Straža« je

mitijone ljudi na bojiščih, ga je pa dovedla do misli pogovora z mrtvimi. Po njegovem mnenju priroda ne more biti tako okrutna kakor krvoločni tiger. Človek ne sme s smrtjo končati svojega fizičnega življenja.

V svojih načrtih je še negotov in nima upanja, da bi to delo še sam dokončal, ali v teku desetletij mora človeštvo po njegovem mnenju priti do končne rezultata.

Pri tem izjavlja Edison odločno, da nima ta njegov načrt nič skupnega s spiritizmom. Nam pa se dozdeva ta stvar vendar malo neverjetna, dasi vemo, da v Ameriki ni nič nemogočega. Radi priznavamo, da se skriva za zavese bodočnosti še mnogo, mnogo za nas še sedaj tajnega, stvari, o katerih še slutimo ne. Na potu spoznanja svojega lastnega jaza smo prišli le malo naprej in prehodili jako majhen kosček poti.

O Levu Tolstoju poročajo sledede: Nekoč je obiskal spiritist Tolstoj v njegovi hišici v Jasnaji Poljani, govoril delj časa o svoji struji in ga končno vprašal:

»Kaj bi si mislili, ko bi opazili v svoji sobi duha?«

Tolstoj mu mirno odgovori:

»Ne verujem v duhove in ako bi ga videl, pozval bi zdravnika, da me pregleda.«

Tega mnenja so skoro vsi učenjaki in razumni ljudje, prosti vsakega praznoverja.

vsa iz sebe, ker se Žebotu ni posrečilo, da bi dobil kakega trgovca na svojo kandidatno listo. K trem znanim trgovcem je prišel devetkrat prositi piscev, a jo je vedno odkuril z dolgotrajnim nosom. Seveda bruha sedaj ogenj iz žepa nad naprednim mariborskim trgovstvom ter jih napada na svoj način imenom. Trgovci so za to reklamo lahko hvaležni, ker opozarjajo kmeti na deželi, ki so vstopili v veliki večini v napredno kmetijsko stranko, kje pravzaprav nahajajo zavedni slovenski napredni trgovci.

* Socijalisti in klerikalci v volilnem boju. Na shodih in v svojih glasilih napadajo socijalisti samo demokrati in samostojne, ne pa klerikalcev. Kdo pozna njihovo zakulisno občevanje, temu seveda ne čudi. Nujna dolžnost vseh naprednjakov pa je, da se zamojo za nevarnost te čudne družbe, ki škoduje istotako državi kakor občinam. Z nesramnimi lažmi in grožnjami na eni strani, z vsemi mogočimi in nemogočimi obljubami na drugi strani skušajo zbegati naše volilce, da bi cepili njihovi glasovi, ali pa da bi volitev sploh ne udeležili. Toda naši stanovi vedo, koliko važnosti zanje občinski zastop, kjer sedijo njihovi ljudje in odločujejo o njihovih zadevah, naj so to uradniki, obrtniki, trgovci, vpokojenci ali delavci. Navadni kričarji katerekoli barve ne bodo spravili zavoženega mestnega gospodarstva v red, to bodo storili samo resni strokovno izobraženi ljudje, ki jim je Maribor stalno bivališče in ne živijo jo danes tukaj, jutri tam.

* Občinske volitve in »gospodarska« stranka. Ker se klerikalcem ni posrečilo zvabiti trgovce in obrtnike v svoj politični jarem, so poskusili na drug način oslabiti demokratske vrste in ojačiti svoje zredčene postojanke. Nahujskali so nekaj politično indiferentnih ljudi, da sestavijo SKZ »gospodarsko« stranko in kandidirajo »samostojno«. Našla se je peščica takih ljudi in k. birala je v potu svojega obraza pisce. Kot nosilca liste so jim klerikalci vtihotapili svojega pristaša klerikalca Starčiča, da bi na ta način prišli še do enega mandata. Drugi kandidati pa so bili vredni prvega: zid Barta, nemškutarji Hohnetz, Murko, Beranitsch itd. Cetudi je Starčič napregel voz in si vzel za pomočnika »znanega« Jeriča, mu akcija ni uspela. Nikdo mu ni hotel liste podpisati in se podati v zgoraj omenjeno družbo.

* Volilni boj v kmetijskih občinah se po večini ne bo vršil, ker so napredni kmetje pobrali podpise pri večini uglednih ljudi, tako da klerikalci ne

Duhovi, o katerih govori Lodge, bivajo bržkone v njegovi glavi. Preganjali so ga v Angliji, preganjajo ga še v Ameriki. Postal je žrtev življenjske obolenja, žrtev onih duhov, ki si jih je sam ustvaril.

Francoski učenjak, psiholog Jules Bois pravi:

»Duhov ni. Mi spoštujemo Sir Olivera Lodgeja, niti malo pa njegove duhove. Spiritizem ni znanost in ne religija, ampak le norčevanje iz obeh. Človeku žive dve osebi: Ena je svestna, druga zatajena. Ona zatajena pa je skrita v duši, kjer so nakopičene nezabljen stvari. V tem delu človeka se nahajajo oni čudoviti pojmi, ki jih je dobil od pračloveka. Vse, kar so njegovi predniki preživeli, videli in mislili, se nahaja v tem zatajenem delu človeške duše.«

Jules Bois tolmači torej abnormalno stanje Sir Lodgeja čisto psihološko in biološko. Mnenja je, da je atavizem in opazujemo ne samo na pojav, ki ga opazujemo ne samo na fizičnem, ampak tudi na duševnem »jaz-u« človeka. Atavizem je dedna duševna ali telesna sličnost pradedu, ki se pozneje v potomstvu pojavlja po zakonih dednosti (kar se posebno opazuje pri križanih rasah). Na ta način je mogoče le tolmačiti spiritizem nekaterih učenjakov.

Julij Stinde pravi v nekem članku o spiritizmu: »Spiritističnemu filozofu se godi nasprotno kakor mački. Medtem, ko pada ta v vseh slučajih vedno

morejo sestaviti kandidatnih list. — Vsak kmet se danes sramuje javno priznati svojo pripadnost k stranki, kakor je klerikalna.

*** Klerikalci za razkralja Karla.** V ponedeljek so imeli klerikalci v Sinju na Hrvaškem izlet, združen s shodom pri čemer je prišlo radi klerikalnega izkivanja do spopadov s Sokoli. Podivjane klerikalne mase so navalile na Sokolski dom ter ga popolnoma demolirale. Izgredi so zavzeli tak obseg, da je morala nastopiti žandarmerija in policija, toda podivjani klerikalci, med katerimi so se nahajali tudi duhovniki, so pričeli obmetavati varnostne organe s kamenjem, tako, da so bili primorani v samoobrambo rabiti orožje, pri čemer so ranili več oseb. Razvila se je prava bitka. Klerikalci so ves čas, kakor tudi že na shodu prepevali „Bog ohrani...“ ter vzklikali razkralju Karlu, ki je zopet prišel na Madžarsko. Po pričah je ugotovljeno, da je neki frater Vezilič pozival ljudstvo na ustanek ter klical „Doli z Jugoslavijo! Zivel Karl!“ Zanimivo je, da se je ravno nekaj dni prej nahajal v Sinju dr. Korošec, kjer je imel političen shod.

*** Zagrebški italijanski konzulat** je poslal zagrebškemu listu popravek v katerem dementira, da bi Italija stala v kakršnikoli zvezi s povratkom razkralja Karla na Madžarsko, kakor tudi, da bi bila Italija pošiljala Madžarom orožje in municijo v plombiranih voznih.

*** Nova zavezniška konferenca.** V diplomatskem svetu se govori, da bo antanta v kratkem pričela z novimi pogajanjimi z Nemčijo. V to svrhu bo sklicana nova konferenca, katere sedež bo v Rimu.

*** Čehoslovaška in sovjetska Rusija.** Po vzgledu Anglije je pričela sedaj tudi Čehoslovaška trgovska pogajanja z zastopniki sovjetske Rusije. Kakor poročajo češki listi, so ta pogajanja v najboljšem teku ter bo pogodba najbrže že v dobljenem času podpisana. Po podpisu pogodbe bo Čehoslovaška ustanovila v važnejših mestih Rusije svoje konzulate. Enaka pogajanja započne z Rusijo v kratkem tudi Amerika.

*** Stavka na Angleškem končana.** Med delavstvom in vlado je na Angleškem prišlo do sporazuma ter so se delavci v ponedeljek, oziroma v torek zopet povrnil na delo.

*** Mir v zasedenem Porenju.** V zasedenem nemškem Porenju, kjer so prošli leden izzvali komunisti izgrede, ki so dovedli celo do spopadov z antantnimi četami, je po zadnjih vesteh nastopil

na nogo, pada spiritistični filozof vedno na glavo.

Značilna je opomba »Wiener medizinische Wochenschrift« o razkrinkanju nekega spiritista. Glasi se: »Blamiran ni razkrinkani slepar, ampak publika, ki veruje v te nesmiselne sleparije, ako so ogrnjene v mističen pajčolan. Blamirana je publika, ki ne ve in ne ve vedeti ničesar o najnovejših napredkih naravoslovja, ki ni zmožna logičnih misli in ki ne ve ločiti naravne pojave od čudežev. V duhove in slivne sleparije veruje, v naravoslovne vede, ki uče, da so čudeži sedanosti le sleparije, pa ne. Nevednost velikega dela »omikanega in izobraženega občinstva« je tako velika, da se ne čudi, ako igrajo sleparji te vrste veliko-potezno vlogo.

Epigram nemškega pesnika Schmidta je značilen za spiritiste

»Seit man uns den Spiritismus preist, Erzittere ich vor Leibern ohne Geist.«
Tudi pri nas ta kult ni ravno nenamig in naloga vseh res razumnih čimnilev je, da razkrinkajo in raztrgajo ta mistični pajčolan, ki obdaja te raznolične, a sicer v bistvu enake sleparije. Oni verujejo se dandanes v duhove in izobčijo vsakega, ki se temu protivi in zastavi besedo za prosveto ljudstva. Le z osmešenjem se dajo taki izobraženci ozdraviti od te duševne bolezn.

zopet mir; delavstvo se je povrnilo na delo.

*** Boljševiška zarota v Romuniji.** Po zgledu nemških, čeških in drugih komunistov, so pripravljali tudi romunski za te dni splošen puč, kar pa jim je preprečila vlada, ki je za njihove namere še pravočasno zvedela ter dala več kovlovdj aretirati ter vtakniti pod ključ.

*** Grško-turška vojna.** Uradno vojno poročilo Kemalistov poroča, da je izpadla velika bitka pred Eski Sehehoru, ki je trajala cel teden, v prid Kemalistov. Turški protinapad se je pričel 31. marca ter je dovedel do umika grških čet. Sovražniku se je odvzelo mnogo vojnega plena. Grki so pri svojem umiku upepelili vse vasi.

Dnevna kronika.

— Ali je to mogoče? Deželna vlada je dala nalog, da morajo vsi nemški učitelji in učiteljice napraviti v pomladanskem terminu dodatni izpit iz slovenščine. Tu je nastavljenih še več nemških učiteljic, ki svojega nem. nacionalnega prepričanja nikoli ne prikrivajo in tudi v tem smislu vzgojujejo njim dodeljeno mladino. Najbolj znana med temi je neka Schneider, ki se celo brani učiti v svojem razredu slo. petje in noče učiti državne himne. Te gospodične so se pa zdaj z vso paro poprijele učenja slovenščine, ker jim jugoslovanski kruh le predeber diši. — Poučuje jih baje v posebnem tečaju šol. nadz. Fink, ki je obednem tudi nadzornik in član izpraševalne komisije. Kako se to strinja s predpisi?

— Nemška hidra je začela visoko dvigati svojo naduto glavo. Vsako nedeljo gre kaka skupina nemške mladine v bližnjo okolico ter izliva svoj žol na Jugoslavijo z raznimi popevkami in hajljanjem. Posebno v Kamnici se večkrat zbira taka banda. V nedeljo dne 3. t. m. sem bil v prvi gostilni v Kamnici ter slišal stvari, katerih nisem pričakoval v slovenski okolici. Dovolj grede pa sem srečal drugo tolpo, katere je ob spremljevanju kitare prepevala in hajlala, da je bilo groza. To popevanje in hajlanje je trajalo do mestnega parka, kjer sem poklical stražnika. — Katerega pa seveda nikjer ni bilo — na kar se je tolpa razpršila. Dobro bi bilo organizirati narodno obrambno delo v mariborski okolici. Ne samo se zbirati vedno v eni in isti gostilni, temveč vse v okolici bi morali ob nedeljah obiskati in vsako tako impertinentno nemško hajlanje in izzivanje udušiti. Seveda ne bi smeli pri tem posnemati barbarskih italijanskih fašistov, ker je dovolj drugih sredstev in to še prav krepkih. To pa ne smemo dopustiti, da bi nemška družba delala po naši slovenski okolici propagando za svoje cilje; osobito ker žalibog mariborska okolica ni tako naravno zavedna, da bi odhajala take napade. Organizirajmo obrambno delo in izobražujmo našo okolico, katero je nemški režim tako grozno zanemaril.

— Garnizija v Radgoni. Kakor poročajo avstrijski listi, bo avstrijska vlada ustanovila v Radgoni garnizijo, obsegajočo eskadron konjenice. Konjenica bo nastanjena deloma v kavalerijski deloma pa v Kodoličevi vojašnici. Kako se to strinja z mirovno pogodbo, nam ni znano.

— Avstrijski zvezni minister dr. Glanz v Radgoni. Velikonočni teden je obiskal avstrijski minister dr. Glanz-Eicha v spremstvu deželnovladnega svetnika dr. Neuwirtha ter vladnega svetnika Wastiana Radgono ter nekatere druge obmeine avstrijske kraje, kjer je broučeval meina vprašanja, dočim sta njegova spremljevalca hujkala obmejne Nemce in nemčurje proti Slovincem.

— Poročila graških listov iz Maribora. Graški listi morajo imeti z Mariborom dobro zvezo, kajti tu in tam poročajo stvari, ki niti nam niso znane. Tako so poročali tudi te dni o vojaških prijavah in o vojaškem gibanju v Mariboru z najvestnejšo natančnostjo. Dobro bi bilo izslediti osebno, ki vrše to poročevalsko službo. Mislamo, da bi se dalo to z malo marljivostjo v kratkem doseči.

— Avstrijsko veselje radi umiranja »Murske Straže«. »Deutsche Grenzwehr« je posvetila v svoji zadnji številki polomu »Murske Straže« dolg članek, iz katerega je razvidno, da je bil ta list ko je bil še nestrankski, avstrijskim

Nemcem pravi trn v peti ter se sedaj njegovega poloma silno vesele. S svojim šovinizmom so klerikalci s tem, da so uničili ta list, napravili veselje edinole Nemcem, ki sedaj prorokujejo svoji obmejni stvari boljše čase.

— »Koroški Slovenec«. Na Dunaju je pričel izhajati tednik »Koroški Slovenec«, ki si je nadel lepo nalogo zastopati naše nesrečne koroške brate.

— Zadnji spomin. Na palači mariborskega finančnega ravnateljstva, ozir. okrajnega glavarstva, odstranjujejo te dni velik avstrijski grb. Grb bo nadomeščen z novim jugoslovanskim.

— Iz ljubljanskih ulic. Ljubljanski listi se pritožujejo radi švabčarenja nekaterih ljubljanskih dam, toda čudno mnogo bolj čudno se zdi tuicu, ki pride v Ljubljano, ko sliši na vsakem vogalu sladko italijanščino ter si na noben način ne more razložiti, kaj dela vedno toliko Italijanov v Ljubljani.

— Trganje cvetlic po javnih nasadih. V nedeljo je v mestnem parku aretirani stražnik nekega mladeniča, ki je trgati cvetje. Naslednjega dne pa je na istem mestu trgati cvetje neki antantni častnik razmejivene komisije, pred katerim pa je stražniku menda upadel pogum, kajti kljub opozoritvi s strani občinstva ga je pustil čisto na miru. Mislamo, da tak respekt pred tujimi gospodi ni upravičen, ker je postava pač za vse enako obvezna.

— Nerednosti pri razdeljevanju moke pri mariborski invalidski organizaciji. Pod tem naslovom sta prinesla lista »Jutro« in »Tabor« napade neimenovanega na odbornike navedene organizacije, očitajoč jim pristranost. Na te napade podajem sledeči odgovor. Dne 13. 3. t. l. se je vršil občni zbor mariborski invalidske organizacije, ki je nudi udeležencem najžalostnejše slike medsebojnega nasprotstva med stariimi odborniki. Na prošnje oblastnega odbora v Ljubljani so prevzeli vodstvo organizacije in bili na občnem zboru voljeni invalidi notar Ašič, kot predsednik, imenitelia glavne tobačne zaloge v Mariboru Geč, kot tajnik, in Gnus kot blagajnik in še osem deloma starih, deloma novih odbornikov. Prvo delo novega odbora je bila razdelitev moke. Odbor je dobil od poverjenišva za socialno skrbstvo 40.000 K, s katerimi je kupil pri trgovcu Rosenbergu 2000 kg moke za kuhno. Cena tej moki je bila takrat 15 K na debelo oziroma 15 K 50 na drobno za kg. G. Rosenberg je s tem podaril organizaciji nad 5000 K, za kar mu budi izrečena hvala. Moka je zadovoljila vse obdarovance. Ko se je delila moka, so se oglašali za njo najbolj hrupno taki, ki so bili podpore najmanj potrebni. Odbor pa je imel od poverjenišva nalogo, razdeliti moko med najrevnejše. Med te ni moral šteti invalide, ki so hišni posestniki in gostilničarji. krojaški mojstri, sploh obrtniki in v stalnih službah se nahajajoči, posebno če je n. pr. hišni posestnik in gostilničar že dobil prej enkrat denarne podpore 450 K, katere dosti revnejši niso dobili. Teh jezo si je odbor nakopal in odtod ti neopravičeni napadi. Neverjetno je, kako malo čuta imajo za bedo svojih sotrpinov ravno invalidi, ki so najmanj trpeli. Obžalujem, da napadalec iz lastne sebičnosti spravlja v slabo luč organizacijo. Toliko javnosti v pojasnilo. Za odbor: predsednik Ašič

— Naš drobiž. Komaj smo dobili naš tako težko pričakovani drobiž, ki naj bi zamenjal raztrgane in zamazane nanirane, čunje, že je zopet neznan kam izginil. Le redkokdaj se tu in tam prikaže kak desetpanski belič. Kakor se govori, nekateri ta novi drobiž spravljajo ter ga tako odtegujejo iz prometa. Po našem mnenju tako zadrževanje nima nikakega smisla, pač pa škoduje samo splošnosti.

— Pristojbine za usposobljenostne izpite je poverjenišvo za uk in bogostanje zvišalo in sicer tako, da znaša odsej pristojbina za ljudske šole 100 K, za meštanske šole 150 K, za specialne izpite pa 60 K. Te pristojbine veljajo počenši s pomladnim terminom 1921.

— Opozorjamo cenjeno občinstvo, da se vrši v četrtek 7. aprila ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma redno predavanje društva jugosl. akad. v Mariboru. Predava g. dr. Rosina: »Zločin in varstvo pred njim.« K obilni udeležbi vabi odbor.

— Dar. Za Jugoslovensko Matico so darovali neimenovani poduradniki Južne železnice 41 K.

— V narodne namene je poklonil svojo ravnateljsko nagrado g. dr. Franjo Rosina, načelnik Posojilnice v Mariboru, in sicer dobe po 200 K Dijaška kuhinja, Jugoslovenska Matica, Glasbena Matica, Ljudska knjižnica in Sokolski dom v Mariboru, Podporno društvo slov. visokošolcev v Ljubljani in Slovenska dijaška zadruga v Pragi, po 100 K pa Pevsko društvo Drava in Podružnica C. M. družbe v Mariboru.

— Posnemanja vredno. Ob priliki pešizleta podružnice kazniškega in jetniškega nadzorovalnega osebja za slovensko ozemlje v Mariboru, dne 3. apr. 1921 v gostilni g. Robiča v Limbušu, je gospa Sever, na predlog kazniškega paznika tov. g. Jurca, nabrala precej lepo svoto v znesku 365 K za Jugoslovensko Matico, pri čemer sta se posebno izkazala kazniški paznik g. Alojz Vales in čevljarski mojster g. Smrekar ter darovala vsak po 40 K. Posebna zahvala gospej Sever za požrtvovalno delo in g. Jurca za plemenito idejo.

— Prosti mesti. Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se odda služba mlekarja ter viničarskega predelavca. Prošnje je treba predložiti ravnateljstvu do 15. tm.

— Požar v mariborski vojaški bolnici. V torek krog 15. ure je javil zvonar na mariborski stolnici požar v Magdalenskem predmestju. Požar je nastal v pralni in desinfekcijski zgradbi vojaške bolnice. Takoj po prvem obvestilu se je podala na lice mesta požarna bramba, ki je našla leseno stavbo popolnoma v plamenu. Pričela je takoj z gašenjem, ker pa spočetka hidrant ni funkcioniral je obstojala nevarnost, da se požar razširi tudi na sosednje zgradbe, vendar pa se je pozneje gasilno delo razvilo s polno paro in je bil ogenj v par urah popolnoma pogasjen. Leseni deli stavbe so zgoreli popolnoma, dragoceni desinfekcijski in drugi aparati pa so ostali nepoškodovani. — Ogenj je nastal vsled razbeljenja želoznega dimnika desinfekcijskega aparata. Gašenja se je vdeležilo tudi vojaštvo.

— Nesreča v Sulčini. Veliki teden se je dogodila v Sulčini na pokopališču nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Ko je grobar dovršil grob za neko umrlo posestnico ter hotel zlesti iz nje, ga, se je oprijel za spominski kamen na sosednjem grobu, kamen pa se je prevrnil ter mu padel na prsa tako nesrečno, da je že po par urah groznih muk umrl.

Izgubila se je v nedeljo zapestnica ter se prosi najditelja, da bi jo vrnil proti nagradi v Kopališki ulici št. 19, družina Jaklič.

Kultura in umetnost.

G. Milan Skrbinšek, član našega gledališča gostuje dne 9. in 11. t. m. na osiškem nar. kazališču kot Kantor v »Kralju na Betajnovi« in Weiring v »Ljubimkanju«.

* Jugoslovenski komorni kvartet (8. aprila) bo na željo občinstva sviral razen programnih točk tudi prekrasni andante iz Čaikovskega godalnega kvarteta.

Sokolstvo.

o Trgovski in obrtni naraščaj Sokola v Mariboru je napravil preteklo nedeljo svoj prvi pešizlet pod vodstvom svojega vaditelja br. Coterja čez Sv. Peter v Zerkovce. Udeležilo se ga je 32 dečkov v kroju in več v civilnih oblekah. Lepo je bilo videti, kako ponosno so korakali mali Sokolci skozi mesto in v najlepšem redu. Navdušeno so se glasile sokolske pesmi na pohodu. V Zerkovcih so se ustavili v rodoljubni hiši g. Sela, kjer je bil kratek odmor in malo pogoščenje. Po odpočitku je nastopil naraščaj in izvajal redovne vaje. Dve prosti vaji za osiškji zlet in to. Po nastopu je imel načelnik mariborskega Sokola br. Novak kratek nagovor na naraščaj, katerega je pohvalil za dobro izvajanje vaj in sicer lepo ponašanje, povdarjal, kolike važnosti je sokolska vzgoja ravno obrtnih in trgovskih vajencev za nje same in v narodnem oziru in se končno zahvalil br. Coterju, ki z vzgledno požrtvovalnim sokolskim delom dosega pri naraščaju tako lepe vspehe. Ko se je šel satrosta br. dr. Sernee zahvaliti v imenu naraščaja g. Sela, se je odkorakalo v Maribor, kamor so ob 18. uri dospeli mali dečki čili in ob najboljšim razpoloženju.

Porotno sodišče.

Smrt na kolinah.

Na večer 20. januarja so se vračali delavci iz vinogradov proti Tivolcem, kjer so krenili k Lovrenkovi hiši, kjer so imeli isti dan ravno kolino za rajnikim prašcem. Med delavci se je nahajal tudi 23letni Jožef Strelec iz Prvenec. Andrič, ki je pomagal klat, je Streleca povabil na kolino. Strelec pa se je vabilu odzval s pretepom, ki se je pozneje razširil še tudi na druge domačine. Strelečeva tovaršija je prišla očitno s tem namenom mimo Lovrenkove hiše.

Pred tem dogodkom pa je prišel v to hišo 57 let stari Jakob Klemenčič. Z Fijanom sta peljala zrnje in ker je imel Klemenčič pri Lovrenku opravka, je pustil voz z Fijanom na cesti ter se napotil v blizu ceste stoječo hišo. Ker so mu Lovrenkovi tudi v sorodstvu, so ga seveda zadržali na kolinah. Medtem pa se je zunaj izvršil zgorej omenjeni pretep. Fijan je zunaj na cesti postajalo mraz in poslal je znanca klicat Klemenčiča. Ta pa je že isto slutil in se med tem že napotil iz hiše, kljub temu, da so mu branili, češ, naj še počaka, da se bodo pretepači zunaj razšli. Toda stari Klemenčič je dejal, kaj njemu starcu mladi pretepači mar, saj nima ničesar z njimi opraviti. Tako se je z navadno palico v roki poslovil in odšel v spremstvu ženske Marije Letonije. Tej se je, ko sta stopila od hiše, zazdelo, da nekdo za plotom čepi. Klemenčič jo je na njeno opozoritev potolažil, češ, kaj, se nikomur nič nečem. Ali komaj se je Letonija od njega poslovila in je Klemenčič napravil par korakov blizu do plotu, je že počilo po njemu, enkrat po ramenih, drugi po glavi. V tem trenutku je prišel tudi oni (Vavpotič), ki ga je Fijan odposlal po Klemenčiču, tja blizu. Slišal je Klemenčičeve besede: Pustite me, saj nisem imel nič opraviti z vami. Ali v tem pače že udarec in ko je Vavpotič prihitel na lice mesta, je že našel Klemenčiča mrtvega na tleh. Videl je tudi, kako sta od žrtve zbežala dva. Ta dva sta bila Jožef Strelec in najbrže njegov brat, kar pa ubijalec trdovratno taji. Strelec je očitno čakal na drugo žrtev iz prejšnjega pretepa, v temi pa zamenjal Klemenčiča. Udaril ga je z vso silo z debelim velikim kolom. Celo dejanje slika državni pravnik dr. Hojnik kot posebno veliko surovost, katero zagovarja dr. Rosina z žalostno razvado med našim narodom, med katerim alkohol preveč gospodari. Predlaga, da ubijalec oproste. Porotniki so bili vsi drugega in pravega prepričanja. Strelec je bil obsojen radi uboja na tri leta težke ječe.

In s to tragedijo je bilo to porotno zasedanje zaključeno.

Sport.

Sportni ples S.S.K. Maribor, ki se je vršil minulo nedeljo je zadovoljil vse došle ter je popolnoma vspel. Razveseljivo je vplival vsestranski red, tako da se je tudi lahko redno malo po eni končalo, kar je lep dokaz sportsmanske discipline. V lepo okrašenih, s silhuetami iz športnega življenja izpopolnjenih dvoranah kazina se je koncertiralo, plesalo in dobro zabavalo — vse v najlepšem redu. Že si je slovenski športni klub "Maribor" s to prireditvijo sigurno zvečal krog svojih prijateljev. Članstvo nogometnega odseka je ob tej priliki podarilo svojemu predsedniku v znak velikih simpatij in v skromno zahvalo za njegovo delo v športno-kulturnem življenju v Mariboru lep lovorov venec, z napisom: Igralci S. S. K. Maribor svojemu predsedniku 3. 4. 1921.

Mariborski pododbor ljubljanskega nogometnega podzaveza določuje sledeče prvenstvene tekme v pomladanski sezoni 1921: Prvi razred: S.K. Maribor : „S. K. Rdeča 11“ 17. aprila, „S. V. Rapid“ : „S. K. Rdeča 11“ 1. maja, „S. K. Maribor“ : „S. V. Rapid“ 15. maja. Drugi razred: „S. K. Korotan“ : „S. K. Ptuj“ 24. aprila v Mariboru, „S. K. Korotan“ : „S. K. Svoboda“ (Maribor) 8. maja, „S. K. Svoboda“ : „S. K. Ptuj“ 16. maja v Ptuj. Vse prvorazredne tekme vodi g. Šuput, vse drugorazredne g. Osebk. Vse tekme v Mariboru se vršijo na prostoru SSK Maribor. Prvorazrednim tekmam se priključijo prvenstvene tekme rezervnih moštvev, ki se imajo pričeti ob 14. uri. S. K. Svo-

boda in S. K. Korotan se pripustijo le tedaj k prvenstvenim tekmam, če doigrajo do 24. t. m. po dve javni tekmi.

Svoboda, Ljubljana : Maribor 1:2 (0:1) in 0:1 (0:1). V nedeljo in ponedeljek je tekmovala ljubljanska „Svoboda“ I. z slovenskim športnim klubom „Maribor“ I. Prvi dan: Maribor prevzame igro ter doseže v prvem polčasu eno ločilo, Maribor popušča ter se v drugi polovici igre večinoma brani. Obojestransko se igra zelo popustljivo in počasno. Proti koncu se povzpne tudi Maribor k napadu, toda ljubljanska obrana zadrži ter rešuje točno. Drugi polčas 1:1. Maribor je tudi letos nesiguren pred goalom. Gosti so povprečno zelo simpatični igralci; posebno ugajajo vratar, obrana ter levo krilo. Drugi dan: Maribor nastopi v novi sestavi ter z eno rezervo. Igro se prenese takoj spočetka v polje „Svobode“, ki lepo vrača napade. Igra temperamentna. Gasit doseže prvi goal za „Maribor“. Vsled netajne igre se izključuje vratar „Maribora“ in kmalu tudi igralec „Svobode“. Mariborska vrata izpolni Pavalec. „Maribor“ je v lahki premoči, ki se koncem stopnjuje, nima pa v napadanju znatnih uspehov. Tekma se konča 0:1 v prid „Maribora“. Osebk je vodil igro oba dneva nekoliko nesigurno. Drugi dan je primanjkovalo obstranskih sodnikov.

Gospodarstvo, trgovina.

Borza 5. aprila.

Curih: Berlin 9.37½, New York 579, London 22.59, Pariz 40.40, Milan 23.90, Praga 7.75, Budimpešta 2.15, Zagreb 4.10, Varšava 0.72½, Dunaj 1.53, avstrijske žigosane krone 0.95.

Zagreb: Berlin 234—235, Italija 602—603, London 564—570, New York 145—145.50, Pariz 1035—1050, Praga 192 do 193.50, Svica 2450—0. Valute: Ameriški dolarji 144.50—145.50, avstrijske krone 23—25, carski rublji 70—75, češko-slovaške krone 0—186, francoski franki 1050—0, napoleonidori 486 do 490, nemške marke 235—236, romunski lei 200—205, souvereign 255, italijanske lire 250—0, turške lire 510.

Dunaj: Ameriški dolarji 668—673, nemške marke 1101—1107, angleški funti 2630—2650, francoski franki 4700 do 4750, italijanske lire 2785—2705, jugoslovanske dinarji 1869—1889, poljske marke 85.25—87.25, švicarski franki 11.650—11.700, češkoslovaške krone 906.00—912.00, madžarske krone 246.50 do 248.50.

Dobava za železnico. Po sporočilu trgovske in obrtne zbornice zagrebške je razpisalo ravnateljstvo državnih železnic v Sarajevu dobavo raznega materiala za ureditev osebnih voz in sicer tapet, linoleja itd. Rok dobave do 26. tm. Več pri imenovani zbornici.

Za parijsko industrijo. Bolgarsko poslanstvo v Beogradu je sporočilo, da ima producent rožnega olja na Bolgarskem večje množine tega produkta na razpolago. Natančnejše podatke se izve pri sindikatu producentov rožnega olja v Sofiji.

Prodaja riža. Dne 6. maja t. l. se bode vršila prodaja potom javne licitacije pri upravi državne dobrine Kosančić v Torži, Bačka, 71.790 kg prvorazrednega riža, 1600 kg rumenega riža. Ti proizvodi so domače produkcije. Kavcija znaša 10 odstotkov.

Parobrodne zveze Beograd-Dunaj. Pogajanja za direktno zvezo ekspresnih parobrodov med Beogradom in Dunajem se bodo zaključila najbrže do 1. maja. Vožnja iz Dunaja do Beograda bo trajala 36. ur, nasprotno pa 51. ur.

Cene na raznih tržiščih. Beograd: Goveje meso 36, svinjetina 44, teletina 40, jagnjetina 56, mast 48, surova slanina 44, suha 56, suho meso 52—56, grah 8, krompir 4, jajca 2—2.40, jabolka 16—24, suhe slive 16, somborski sir 60, maslo 96—104, srbski sir 40—48, med 72—80 K. Novisad: Govedina 28—32, svinjetina 32—36, teletina 44—46, suho meso 40—44, slanina 46, mast 48, gosi 190—210, purani 300—400, kokoši 100—130, bela moka 15.20, krušna moka 14.20, beli

kruh 13—14, črni kruh 10—12, 1 liter mleka 6, maslo 72—96, kava 72—129, sol 8, paprika 60—80, sladkor 50—60, krompir 3, 1 liter belega vina 25—30, črnega 36—40, slivovka 60—120, žito 980—1000, ječmen 400, oves 320—340, koruza 410—420, seno 140—220, slama 100—120 K. — Milan: Beli grah 100 kg 110—120 lir, jabolka 1 kg 2.50—4 limoni za izvoz 300 kosov 30—40 lir, pomaranče v zabojih 200 kosov 50—80 lir, 100 kg lanenega semena 110—130 lir, konji za vožnjo 1000—4000 lir, 1 kg govedine 14—16 lir, 1 kg šunke 25—30 lir, 1 kg osoljene slanine 4—4.50 lir.

Cenejši promog v Nemčiji. Državni sindikat producentov premoga je sklenil zvišati cene premoga za 23 mark pri toni.

Svicarska mlečna industrija. Svicarska mlečna industrija je pričela precej nazadovati. Medtem ko je izvažala leta 1913 377.000 stotov sira in 406.000 stotov kondensiranega mleka, je padel izvoz sira v letu 1920 na 12.000 stotov in kondensiranega mleka na 211.000 stotov.

Ceška steklena industrija zaznamuje ponoven padec in sicer vsled svetovne konkurence. Danes se plačuje za kvadraten meter češkoslovaškega stekla v ploščah namesto zadnjih cen 65 č. K le še 30 do 35 č. K. Ta padec cen se bode občutil tudi na naših steklenih trgih.

Trgovina Amerike in Nemčije. V mesecu februarju t. l. je znašal izvoz blaga iz Nemčije v Ameriko 31.6 namram 18.5 milijonov istega meseca preteklega leta.

Uvoz blaga z avtomobili prepovedan. Generalna direkcija carin v Beogradu je naročila carinarnici v Borovnici, da ne sme pod nobenim pogojem več dovoljevati neposrednega prevoza blaga z avtomobili, ker je za uvoz blaga iz inozemstva določen le železniški promet. To bo pa veljalo seveda tudi za carinarco v Planini.

Neopravičeno pomanjkanje drobiža. Finančnemu ministrstvu so došle in še prihajajo pritožbe radi pomanjkanja drobiža po en dinar in pol di-

narja. Kakor pa se izve, so te pritožbe neosnovane, ker razpolagajo podružnice Narodne banke z dovoljnimi zalogami teh novčanic. — Krivda, da jih ne kroži dovolj v prometu, zadene tedaj denarne zavode in banke, ker ne prevzemajo zadostnih množin od podružnic Narodne banke, da bi jih potem zamenjavale.

Madžarska krona se dviga. Sedanji madžarski finančni minister je izdelal obširen načrt za ozdravljenje državnih inanc. Izvrševanje istega kaže ugoden uspeh. Tako se dviga madžarska krona in se dobi danes za 100 madžarskih že 177 nemško-avstrijskih, dočim sta prej stali 1:17.

Hitro odpravo železnih transportov je naročilo ministrstvo saobračaje železniškim ravnateljstvom, zlasti pa zagrebškemu in izdalo potrebne naredbe. Morda se bodo poslej razpoložljivi vagoni hitreje oddajali in racionalnejše izrabljali. Posebno velike pritožbe je bilo proti zagrebški železniški direkciji.

Angleški kapital se udeležuje našega gospodarskega razvoja. V tem oziru nam je beležiti osnovanje prekomorske parobrodne družbe „Transatlantic“, na kateri je zlasti udeležen ladijski lastnik Banac (Jugoslovani?) iz Londona, potem pa največji beograjski in zagrebški denarni zavodi. Družba razpolaga že s tremi parniki po 9000 ton ter prične v nekaj mesecih z redno plovbom med Ameriko in našimi jadranskimi pristanišči. Dalje se je protokolirala v Zagrebu „Anglo-Jugoslovanska petrolejska delniška družba“. Ustanovljena je s sodelovanjem londonske Asiatic Petrol Co. in Narodne banke d. d. v Zagrebu. Družba se bo bavila s prometom, nakupom in prodajo petroleja, zemeljskega koksa in asfalta. Ustanavljal bo tudi tovarne za kemično industrijo, plinarne, tovarne za cement itd. Osnovna glavica znaša 30 milijonov kron.

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

Glavni urednik: Radoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Dva čevljarska pomožnika, izključivo za novo delo, prva kategorija, sprejme takoj R. Monjac, Tattenbachova ulica 21. Plača po tarifu. 467 2—1

Odda se 17 mesecev stara otroka v rejo proti tedenskem plačilu K 60.—. Naslov pove uprava. 461

Inženier išče lepo meblirano sobo, po možnosti z hrano. Ponudbe na „Mešno plinarco“. 465 2—1

Prodaja se: Starinski, dobro ohranjeni divan s 4 salonskimi stolicami, otroški voziček „Brenabore“, kopalna posoda iz cinka, linolejske preproge in razno. Puškinova ulica št. 4 (Gründigasse). 463

Enonadstropna hiša, en oral zemlje, gostilna, mesarija, trgovina z mešanim blagom, brivnica, hlevi za konje in svinje, se prodaja. Studenci pri Mariboru hišna št. 17. 466

Zobražena gospita, živog temperamenta, želi znanja z dobrosrčnim gošpodom. Poštnoleže Maribor št. 57. Priložiti je sliko. 464

reske ima na razpolago stavbeno podjetje Franjo Spes in sin, Tržaška cesta. 469 2—1

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 še priporoča. 22

Manufakt. trgovina

na zelo dobrem prostoru v Mariboru, z celo ali delno zalogo, veliko skladišče, se radi preselitve proda. Potreben kapital: 400.000 do 600.000 kron. Ponudbe pod »Manufaktura 1« na upravo lista. 468 2—1

Najnižje cene!

Klobuke
čevlje, gamaše, perilo
dežnike, palice ter
razno galanterijsko
blago kupite najceneje
pri trdku
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

Obleke za gospode in dečke

najmodernejšega kroja v veliki izbiri in po nizki ceni. Večja naročila se izvedejo hitro in moderno.

S spoštovanjem
Franč Cverlin, Maribor
Aleksandrova cesta 28.

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame
vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: Pri-
staniška ulica 2.